

06.11.2024

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

SLC:s ungdomsutskotts träff med jord- och skogsbruksministern

1. Öka ungas intresse för att börja jobba med lantbruk

Öka lönsamheten:

- Bättre möjligheter att ta lån
- Stöda även unga som inte har en släktgård att ta över
- Öka tillgången på mark för unga
- Verktyg för att stöda både stora och små gårdar om vi vill ha fler unga producenter
- Stöda aktiva odlare
- Sporra entreprenörskap och nischade lantbruk, behövs mer frilandsodling och proteinväxter
- Stärka producentens roll i livsmedelskedjan, handelns position alldeles för stark nu
- Förverkliga regeringsprogrammet, inga ökade kostnader för lantbruket

Minska negativiteten i branschen:

- I tid rikta utbildning och projekt till unga för att visa goda sidor om branschen
- Jordbrukslärande i grundskolan bör tryggas och ökas, inte minskas som det gör nu
- Positiva projekt är t.ex. Kocka inhemskt för åttondeklassister med huslig ekonomi, Farmer Time Finland där skolbarn bekantar sig med producenter och 4H:s matskolor
- Liknande projekt bör få ökad finansiering, mycket görs på talko på producenternas bekostnad

Minska osäkerheten om framtiden:

- Trygga vår självförsörjningsgrad och värna om våra inhemska producenters arbete
- Krav på att de livsmedel som upphandlas inom offentliga sektorn ska uppfylla minst samma krav som ställs på den finländska livsmedelsproduktionen.
- Tillgodose tillräcklig finansiering för naturbruksutbildning. Utbildningen måste inte bara överleva utan bli bättre med tanke på att många utmaningar i framtiden kräver tillräcklig kunskap
- Trygga tillräcklig arbetskraft, möjligheterna att anställa utomlands ifrån får iallafall inte försvåras

Trygga välbefinnande och ork för framtidens producenter:

- Med större gårdar och mer utmaningar, behöver vi trygga producenters välmående
- Mycket bra att Ta hand om bonden-projektet blir en permanent verksamhet
- Avbytarservicen är ett bra system och bör ökas i framtiden. Antal dagar borde höjas från 26 dagar till minst 30 dagar per år. Antalet helgdagar bör ökas betydligt från nuvarande tre dagar per år. Systemet är unikt och får mycket beröm även från utlandet.
- Med ett bättre mående, stärker vi produktionen samt tryggar livsmedelsförsörjningen och Finlands försörjningsberedskap.

Minska den administrativa bördan:

- Färre ansökningsdatum per år, kunde vara ett datum för växtodlingsstöd och ett datum för alla djurstöd, anmälningsdagarna förlängas från 7 till 14 dagar

2. Kommande CAP-period då det gäller unga jordbrukare

Den strategiska dialogen som grund för kommande CAP:

- Vill stöda framtida generationer av jordbrukare
- Vill att de enskilda medlemsstaterna skall utarbeta handlingsplaner för generationsväxling före utgången av 2027
- I rapporten nämns det att nedanstående områden bör prioriteras i handlingsplanen:
  - 1) Riktlinjer för program för överföring av **jordbruksmark** för unga jordbrukare och nya aktörer
  - 2) **Lånepaket** till unga och nya jordbrukare
  - 3) **Utbildning** och livslångt lärande för lantbrukare och relaterade yrken. Jordbruket måste återfå synlighet i allmänheten, stärka utbildningen och kommunikationen på offentlig och privat nivå. Jordbruket bör ompositioneras som ett attraktivt och givande yrkesval.
- SLC:s ungdomsutskott håller med om att ovanstående områden bör prioriteras i EU:s handlingsplan, men understryker vikten av att **unga jordbrukare hålls åtskilt från nya jordbrukare**. Vi vill få en yngre lantbrukarkår och sänka medelåldern på lantbruksföretagare, vilket betyder att unga jordbrukare bör prioriteras.
- Ungdomsutskottet ser det också av central karaktär att europeiska investeringsbanken får en större roll i lån och stöd för lantbruksbranschen även i Finland.

Riskhantering:

- I kommande CAP behöver riskhanteringen bli bättre. Exceptionella händelser och kriser blir allt vanligare och vi bör vara beredda att stöda producenterna snabbt då någonting inträffar för att kunna trygga livsmedelsproduktionen.

Stöden för unga jordbrukare:

- Nya nivån för företagarkravet, 22 000€ från och med 2025, är ungdomsutskottet försiktigt positiva till. Bra att stöda aktiva och livskraftiga jordbruk, men färre unga kanske får ta del av stödet.
- Startstödet borde höjas ytterligare, till 45 000€ med tanke på dagens kostnader och prisläge. Bör också ha en snabb och smidig utbetalning
- Räntestödslånet bör också höjas, med tanke på större gårdar i framtiden
- Sammanslutningar är ett viktigt verktyg i Finland och bör inte komma i kläm vid erhållande av stöd
- Nya lösningar för erhållande av startstöd för aktiebolag. Måste vara möjligt att bolaget kan erhålla startstöd flera gånger med tanke på framtidens generationsväxlingar
- Förlänga tiden för förhöjt investeringsstöd för unga. 10 år i stället för 7 år, eftersom det tar tid att komma in i gården och planera en bra investering.

Beredandet av kommande CAP-period:

- SLC:s ungdomsutskott föreslår att vi även får en representant i beredningen av den kommande CAP-perioden i Finland, precis som MTK Maaseutunuoret hade i beredningen av nuvarande CAP period.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Sören Stenroos, ordförande för SLC:s ungdomsutskott